Ympäristövaliokunta
Eduskunta

YmV@eduskunta.fi

E 80/2025 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION TIEDONANTO LUONTOHYVITYKSIÄ KOSKEVASTA ETENEMISSUUNNITELMASTA

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. (SLC) kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä komission tiedonannosta ja valtioneuvoston kannasta luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta.

SLC pitää Suomen kantaa kokonaisuutena tasapainoisena ja realistisena, ja katsoo sen ottavan hyvin huomioon maaseudun, maanomistajien ja elinkeinonharjoittajien näkökulman. Luontohyvitysjärjestelmien kehittäminen voi olla hyödyllinen väline luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi, mutta se edellyttää vapaaehtoisuutta ja selkeitä pelisääntöjä, jotta järjestelmät ovat uskottavia, oikeudenmukaisia ja hallinnollisesti kevyitä.

SLC korostaa, että EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanossa yksityisen rahoituksen rooli tulee välttämättä olemaan merkittävä. On tärkeää, että luontohyvitysjärjestelmät luovat selkeän ja luotettavan viitekehyksen, joka kannustaa yksityisiä toimijoita investoimaan luonnonhoitoon. Yksityisen ja julkisen rahoituksen on toimittava toisiaan täydentäen.

SLC viittaa myös alkuvuodesta 2024 julkaistuun MTK:n ja SLC:n yhteiseen monimuotoisuuden tiekarttaan, jossa todetaan, että markkinatalouden keinoja tulee hyödyntää luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisessä julkisen rahoituksen täydentäjänä. Tiekartan mukaan yksityiset investoinnit ja vapaaehtoiset markkinamekanismit voivat tukea luonnonhoitoa silloin, kun ne perustuvat selkeisiin sääntöihin, läpinäkyvyyteen ja maanomistajien vapaaehtoiseen osallistumiseen.

SLC pitää hyvänä, että Suomen kannassa on otettu selkeä etunoja luontohyvityksiä koskevaan keskusteluun. On tärkeää, että Suomi tuo aktiivisesti esiin kansalliset erityispiirteet, kuten laajan yksityisen maanomistuksen ja maa- ja metsätalouden merkityksen. Suomen tulee jatkossakin edistää EU-tasolla ratkaisuja, jotka mahdollistavat joustavan ja käytännönläheisen lähestymistavan luontohyvityksiin.

SLC pitää erittäin myönteisenä, että Suomen kannassa on nostettu esiin pienyritykset ja maanomistajat. Luontohyvitysjärjestelmä ei saa johtaa tilanteeseen, jossa hallinnollinen monimutkaisuus tai kustannukset estävät pienten toimijoiden osallistumisen. Järjestelmän tulee olla vapaaehtoinen, oikeudenmukainen ja taloudellisesti kannattava, jotta maanomistajat voivat osallistua siihen aidosti halukkaasti. Ilman maanomistajien mukanaoloa ja vahvaa sitoutumista ei synny luontohyvitystä koskevia markkinoita.

SLC jakaa Suomen kannassa esitetyn näkemyksen siitä, että luonto- ja hiilimarkkinoiden yhdistämiseen tulee suhtautua varauksella. Näiden järjestelmien tavoitteet, mittarit ja vastuut poikkeavat huomattavasti toisistaan, ja niiden yhdistäminen ennen kuin sääntely ja valvontamekanismit ovat riittävän selkeitä, voi aiheuttaa sekaannusta ja heikentää luottamusta markkinoihin.

SLC korostaa, että hallinnollisen taakan välttäminen on keskeinen edellytys onnistuneelle luontohyvitysjärjestelmälle. Yksityiset maanomistajat ja pienet yritykset eivät saa joutua kohtuuttoman byrokratian tai kustannusten kohteiksi. Mahdolliset raportointi- ja seurantavaatimukset on suunniteltava niin, että ne ovat helposti toteutettavia.

SLC pitää tärkeänä, että EU-tason ja kansallisen tason järjestelmät pidetään yhteensovitettuina, kuten Suomen kannassa todetaan. On kuitenkin olennaista, että EU-tason sääntely ei rajoita kansallisten järjestelmien hyödyntämistä tulevaisuudessa. Suomessa on jo käynnissä useita luonnonhoitoon ja maankäyttöön liittyviä järjestelmiä, joiden tulee voida toimia rinnakkain ja täydentää EU-tason toimia. SLC korostaa, että jäsenvaltioiden tulisi säilyttää riittävä liikkumavara, jotta ne voivat kehittää omiin olosuhteisiinsa sopivia järjestelmiä ja kannustimia.

SLC pitää tärkeänä, että huoltovarmuus nostetaan esiin myös tässä yhteydessä. Luontohyvitysjärjestelmien kehittämisessä ei saa unohtaa maa- ja metsätalouden keskeistä roolia kotimaisen ruoan ja raaka-aineiden tuotannossa sekä energia- ja huoltovarmuuden ylläpidossa.

SLC muistuttaa, että luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ja huoltovarmuuden turvaaminen eivät ole toisiaan poissulkevia tavoitteita – ne voidaan sovittaa yhteen, kun toimet suunnitellaan kestävästi ja yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Yhteenveto

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. tukee Suomen kantaa komission luontohyvityksiä koskevaan etenemissuunnitelmaan. Kannan linjaukset ovat tasapainoisia, käytännönläheisiä ja hyvin perusteltuja.

SLC painottaa, että luontohyvitysjärjestelmän tulee olla:

- vapaaehtoinen ja oikeudenmukainen,
- hallinnollisesti kevyt ja taloudellisesti kannustava,
- sovitettavissa yhteen kansallisten ja EU-tason järjestelmien välillä, sekä huoltovarmuuden ja maaseudun elinvoiman näkökulmasta kestävä.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Anders Portin
metsäasiamies

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0